

Eilandsraad van het eilandgebied Bonaire bijeen in een openbare vergadering van 31 mei 2010,

Overwegende,

- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilanden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de Regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire op 11 oktober 2006 te Den Haag, Nederland, nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat de Staten-Generaal van Nederland inmiddels de verschillende BES-wetten, w.o. de Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wo/BES); de Wet Financiële Verhoudingen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WFvBES); de Invoeringswet Bonaire, St. Eustatius en Saba (IBES) en de Aanpassingswet Bonaire, St. Eustatius en Saba (ABES) hebben aangenomen, mede ter uitvoering van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat om Bonaire een grondwettelijke bescherming te bieden er in april 2010 wijzigingen zijn gedaan in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, waarbij is voorzien dat Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlands staatsbestel;
- dat het UPB-bestuurscollege na de ondertekening van de Slotverklaring van de Ronde Tafel Conferentie op 15 december 2008 geen referendum wenste te organiseren;
- dat mede daardoor het UPB-bestuurscollege op 29 mei 2009 de steun van de meerderheid in de Eilandsraad van Bonaire heeft verloren;
- dat de ADB-fractie en het onafhankelijk fractielid Anthony Nicolaas in het "Akuerdo di Passangrahan" op 12 juni 2009 overeengekomen zijn dat de inhoud en het eindresultaat van de onderhandelingen over staatkundige structuur van Bonaire aan een volksraadpleging zullen worden onderworpen;
- dat de bestuurders van Bonaire met de Regering van Nederland op 22 april 2010 in een bestuursakkoord het eindresultaat hebben vastgelegd voor de staatkundige toekomst van Bonaire in de vorm van openbaar lichaam;

- dat het wenselijk is dat de eilandsraad de bevolking van Bonaire overeenkomstig het "Akuerdo di Passangraham" raadpleegt over de inhoud en het eindresultaat van de onderhandelingen vanaf 15 juni 2009 over de staatkundige toekomst van Bonaire.;
- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

Besluit:

1. uiterlijk 1 oktober 2010 een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire te houden;
2. het Bestuurscollege van Bonaire te instrueren om binnen twee (2) weken een ontwerp-Referendumverordening voor te bereiden en deze aan de Eilandsraad van Bonaire ter goedkeuring aan te bieden;
3. in de ontwerp-Referendumverordening voor het houden van het referendum het volgende te bepalen:
 - aan het referendum kan worden deelgenomen door degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen zijn van het eilandgebied Bonaire en Nederlander zijn alsmede door hen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaren onafgebroken ingezetene zijn van het eilandgebied Bonaire; mits zij allen op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt;
 - in het referendum wordt aan de stemgerechtigden de volgende vraagstelling voorgelegd:
 Mi ta di akuerdo ku e kontenido i resultado final di e negosiasionnan relashona ku futuro struktura estatal pa Boneiru:
 A. Si
 B.No
 Ik ben het eens met het onderhandelingsresultaat inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire:
 A. Ja
 B.Nee
 Met dien verstande dat:
 - bij de stemming de stemgerechtigde zich slechts in een taal veer een eptie mag uitspreken;
 - dat het bestuurscollege zo spoedig mogelijk een Referendumcommissie instelt, die belast is met de organisatie, coördinatie en uitvoering van het referendum;
 - dat het bestuurscollege financiële en personele middelen beschikbaar stelt voer het organiseren van het referendum.

En gaat over tot orde van de dag, Bonaire, 31 mei 2010.

Motie met negen(9) stemmen vóór en nul (0) tegen aangenomen in de openbare eilandsraadvergadering van 31 mei 2010.

De voorzitter,

de secretaris,

CC. De Gouverneur van de Nederlandse Antillen;
De Regering en Staten-Generaal van het Koninkrijk;
De Regering en Staten van de Nederlandse Antillen;
De Regering en Staten van Aruba;
Eilandsraden van Bonaire, Curaçao, St. Maarten, Saba en St.
Eustatius.

Motie 2.
Onderhavig motie wordt met systemen vooraf
tegen aangenomen.

Eilandsraadvergadering d.d. 31 mei 2010

MOTIE

De gezaghebber, met de Secretaris,
w.v.d.

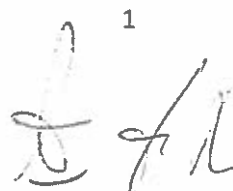

Eilandsraad van het eilandgebied Bonaire gehouden in de openbare vergadering van 31 mei 2010,

Overwegende,

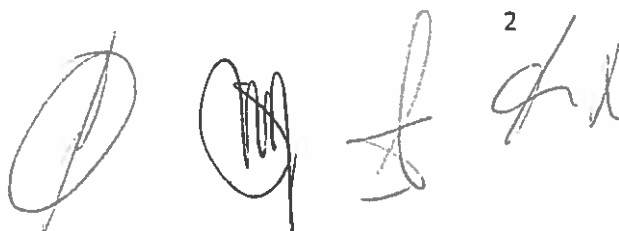
- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilanden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de Regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire op 11 oktober 2006 te Den Haag, Nederland, nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat de Staten-Generaal van Nederland inmiddels de verschillende BES-wetten, w.o. de Wet Openbaar Lichaam Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES); de Wet Financiële Verhoudingen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WFvBES); de Invoeringswet Bonaire, St. Eustatius en Saba (IBES) en de Aanpassingswet Bonaire, St. Eustatius en Saba (ABES) hebben aangenomen, mede ter uitvoering van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat om Bonaire een grondwettelijke bescherming te bieden er in april 2010 wijzigingen zijn gedaan in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, waarbij is voorzien dat Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlands staatsbestel;

1

- dat het UPB-bestuurscollege na de ondertekening van de Slotverklaring van de Ronde Tafel Conferentie op 15 december 2008 geen referendum wenste te organiseren;
- dat mede daardoor het UPB-bestuurscollege op 29 mei 2009 de steun van de meerderheid in de Eilandsraad van Bonaire heeft verloren;
- dat de ADB-fractie en het onafhankelijk fractielid Anthony Nicolaas in het "Akuerdo di Passangrahan" op 12 juni 2009 overeengekomen zijn dat de inhoud en het eindresultaat van de onderhandelingen over staatkundige structuur van Bonaire aan een volksraadpleging zullen worden onderworpen;
- dat de bestuurders van Bonaire met de Regering van Nederland op 22 april 2010 in een bestuursakkoord het eindresultaat hebben vastgelegd voor de staatkundige toekomst van Bonaire in de vorm van openbaar lichaam;
- dat het wenselijk is dat de eilandsraad de bevolking van Bonaire overeenkomstig het "Akuerdo di Passangrahan" raadpleegt over de inhoud en het eindresultaat van de onderhandelingen vanaf 15 juni 2009 over de staatkundige toekomst van Bonaire.;
- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

BESLUIT:

1. uiterlijk 1 oktober 2010 een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire te houden;
2. het Bestuurscollege van Bonaire te instrueren om binnen twee (2) weken een ontwerp-Referendumverordening voor te bereiden en deze aan de Eilandsraad van Bonaire ter goedkeuring aan te bieden;
3. in de ontwerp-Referendumverordening voor het houden van het referendum het volgende te bepalen:
 - aan het referendum kan worden deelgenomen door degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen zijn van het eilandgebied Bonaire en Nederlander zijn alsmede door hen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaren onafgebroken ingezetene zijn van het eilandgebied Bonaire; mits zij allen op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt;
 - in het referendum wordt aan de stemgerechtigden de volgende vraagstelling voorgelegd:
 Mi ta di akuerdo ku e kontenido i resultado final di e negosiashonnan relashoná ku futuro struktura estatal pa Boneiru:
 A. Si
 B. No
 Ik ben het eens met het onderhandelingsresultaat inzake de toekomstige

staatkundige structuur van Bonaire:

A. Ja

B. Nee

Met dien verstande dat:

- bij de stemming de stemgerechtigde zich slechts in één taal voor één optie mag uitspreken;
- dat het bestuurscollege zo spoedig mogelijk een Referendumcommissie instelt, die belast is met de organisatie, coördinatie en uitvoering van het referendum;
- dat het bestuurscollege financiële en personele middelen beschikbaar stelt voor het organiseren van het referendum.

En gaat over tot orde van de dag,

Bonaire, 31 mei 2010.

mr. A.T.C. Nicolaas

dhr. R.A. Oleana

dhr. J.E. Abraham

dhr. R.Ch.M. Beukenboom

drs. M.J.S. Janga

***** bc-verg.d.d. 02.06.10 *****

AGENDAPUNT : 17

ONDERWERP : Motie van 31.5.10 inzake verzoek om onderhandeling met
Nederland betreffende de vrije uitkering.

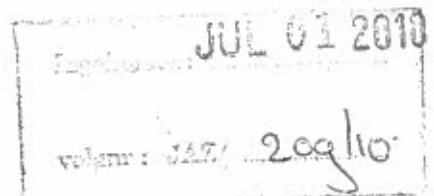
ARCHIEFNR. : 3000 f241

TOELICHTING: De eilandsraad, bijeen in een openbare vergadering d.d. 31 mei 2010,
heeft besloten het bestuurscollege te verzoeken er bij Nederland op aan
te dringen om rekening te houden met de zaken zoals beschreven in het
document als bijlage van de motie, en hierover op korte termijn met
het eilandgebied in overleg te treden.

BESLUIT : Het bestuurscollege besluit de gedeputeerde van Financien om in
samenwerking met de gedeputeerde van Staatkundig Structuur te
verzoeken, het daar te willen leiden dat bedoelde motie in uitvoering
wordt gebracht.

UITVOERING: ged. Abraham / ged. Nicolaas } *via mail*
cc: FIN } *9-6-2010*
[Handwritten signature]

***** CC-verg. 21.06.'10 *****

AGENDAPUNT : 4.

ONDERWERP : Goedkeuring ontwerp Referendum verordening Bonaire 2010.

ARCHIEFNR. : 30008941

TOELICHTING: Bij behandeling van dit onderwerp zijn als adviseurs aanwezig het hoofd JAZ dhr. B. Nijland en dhr. D. Boersema. De voorzitter geeft het woord aan adviseur Boersema.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat het vorenliggende ontwerp verordening referendum het resultaat is van veel politiek overleg waarbij hij verwijst naar het gedeelte 'gelet op' van het ontwerp. Verder brengt hij naar voren dat gezien het vorenstaande het probleem was of het nog mogelijk is een referendum te houden over de zelfbeschikking gezien de blokkade die terecht of onterecht opgeworpen was tegen het vorige ontwerp. Nederland zegt dat Bonaire de zelfbeschikkingsrecht heeft en zal houden en de enige uitwerking hiervan is dat Bonaire uit het Koninkrijk stapt. Bonaire daarentegen is van mening dat een referendum mogelijk moet zijn waarbij allerlei vormen van associatie ter sprake kunnen komen. De oplossing die in dit ontwerp gevonden is dat de problematiek over de aard van het referendum uitgesteld is tot later. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat bijvoorbeeld als er 'ja' wordt gekozen aangaande de gesloten akkoorden er niks aan de hand is, en als er 'nee' wordt gekozen, dit een onderwerp zal zijn van nader overleg die langdurig kunnen zijn. Het recht van Bonaire over zelfbeschikking behalve integratie en onafhankelijkheid wordt als zodanig op de lange baan geschoven. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat de akkoorden, de laatste van 22 april 2010 aan de bevolking wordt voorgelegd en dat bij 'ja' er geen probleem is maar bij een 'nee' die van 22 april 2010 weer heronderhandeld moet worden. Nederland is reeds laten weten dat er niet meer in zit wat er nu uitgehaald is. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat het ontwerp rekening heeft gehouden met de wensen van de Gouverneur in die zin dat er geen beperkingen zijn van het kiesrecht, waarbij uitbreiding van de kieswet heeft plaatsgevonden naar 16- en 17 jarigen. Als laatste brengt adviseur Boersema naar voren dat het ontwerp verder handelt over wat nodig is voor het organiseren van een referendum onder andere het instellen van een

referendumcommissie en de ter beschikking stellen van een begroting hiervoor.

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Dortalina.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat zijn fractie van mening is dat niet de inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen van april j.l. voorgelegd dient te worden maar de inhoud en eindresultaat van alle onderhandelingen. Hij is van mening dat pas over 5 jaar bij een eventuele evaluatie er sprake zal zijn van een eindresultaat. Ter zake verwijst hij naar de memorie van toelichting waarbij er wel sprake is van bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten.

Dhr. Abraham verwijst naar de aangenomen motie van 31 mei 2010 van de eilandsraad waarbij de verordening hier een uitwerking van is. Verder informeert hij naar de organisatie van de uitvoering van het referendum en gezien de aard van het referendum, of de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de aard van het referendum nu anders is dan die van januari waarin het zelfbeschikkingsrecht ter sprake kwam en de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is conform het internationale recht. Dit referendum is een politieke-bestuurlijke referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht alleen zijdelings een rol speelt en gezien de kosten voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties dient men zich af te vragen of dit wel noodzakelijk is. De referendumcommissie zal wel naar streven dat dezelfde maatstaven worden gehanteerd als bij een referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht wordt uitgeoefend. Verder brengt adviseur Boersema naar voren dat het verstandig is dat de commissie zelf de benodigde informatie verstrekt aan de bevolking.

Dhr. Nicolaas wenst te weten of de Verenigde Naties aanwezig was bij het Curaçaose referendum van 2009 en welke type referendum er gehouden is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de Verenigde Naties inderdaad aanwezig was op Curaçao en dit een bestuurlijke referendum was waar zij niet aanwezig hoefden te zijn. Echter gezien de complexiteit van het geheel en de discussies die hieraan voorging, de optie die is voorgelegd buiten was wat in het

voorafgaande referendum is voorgelegd. Daarom is er geopteerd voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties omdat grote delen van de bevolking van mening was dat van het zelfbeschikkingsrecht gebruik werd gemaakt.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat de motie van 31 mei 2010 inderdaad sprake is van eindresultaat van de onderhandelingen en zodanig in het ontwerp verwerkt, maar dat zijn fractie van mening is dat het eindresultaat van alle onderhandelingen aan de bevolking voorgelegd dient te worden.

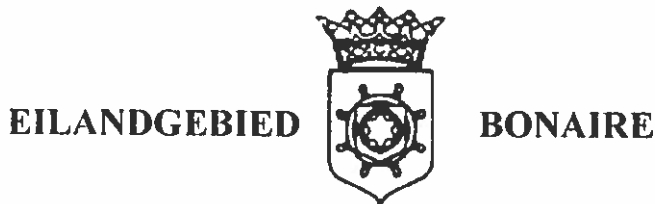
De voorzitter acht het onderwerp als voldoende behandeld en stelt de vergadering voor dit door te verwijzen naar de openbare vergadering.

BESLUIT: De voorzitter acht dit onderwerp als voldoende behandeld en verwijst het door naar de openbare vergadering.

UITVOERING: Secretaris *→ kopie van .*
1-7-2010
[Handwritten signature]

23 JUNI 2010

Aan: de eilandsraadleden van het
eilandgebied Bonaire

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 30008061

Onderwerp:

Ontwerp-eilandsverordening
Referendum Bonaire 2010

Kralendijk, JUN 18 2010

Geachte eilandsraadleden,

In vervolg op de eilandsraadvergadering van 31 mei 2010, waarin door uw raad in een unaniem aangenomen motie, de wenselijkheid werd uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire voor 1 oktober 2010, zenden wij u hierbij de ontwerp-eilandsverordening referendum Bonaire 2010.

De ontwerp-eilandsverordening bevat de gebruikelijke bepalingen voor een te houden referendum, zoals de datum waarop het referendum wordt gehouden, wie mag deelnemen en de vraagstelling die aan de bevolking wordt voorgelegd. Tevens worden de taken van de in te stellen referendumcommissie die met de organisatie wordt belast in de verordening vermeld.

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de eilandsecretaris.

Bijlagen:

Cc.: JAZ

Aan: de eilandsraadleden van het
eilandgebied Bonaire

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 3000806

Onderwerp:

Ontwerp-eilandsverordening
Referendum Bonaire 2010

Kralendijk, JUN 18 2010

Geachte eilandsraadleden,

In vervolg op de eilandsraadvergadering van 31 mei 2010, waarin door uw raad in een unaniem aangenomen motie, de wenselijkheid werd uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire voor 1 oktober 2010, zenden wij u hierbij de ontwerp-eilandsverordening referendum Bonaire 2010.

De ontwerp-eilandsverordening bevat de gebruikelijke bepalingen voor een te houden referendum, zoals de datum waarop het referendum wordt gehouden, wie mag deelnemen en de vraagstelling die aan de bevolking wordt voorgelegd. Tevens worden de taken van de in te stellen referendumcommissie die met de organisatie wordt belast in de verordening vermeld.

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de eilandsecretaris.

Bijlagen:

Cc.: JAZ

Verzoeken bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Postadres: Plaza Reina Wilhelmina I, Kralendijk, Bonaire, N.A. Telefoon: (599-7) 5330. Telefax: (599-7) 8416

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van juni 2010, no.
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

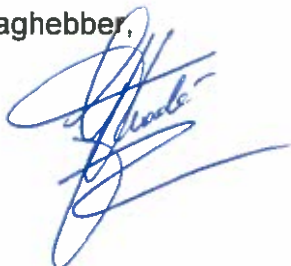
AANBIEDING

No. 1

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire biedt de eilandsraad ter goedkeuring aan een ontwerp-eilandsverordening houdende bepalingen betreffende een op 3 september 2010 te houden referendum over de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire 2010).

Kralendijk, JUN 18 2010

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de secretaris,

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van 25 juni 2010, no. 6
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

ONTWERP

No. 2

DE EILANDSRAAD VAN HET EILANDGEBIED BONAIRE;

Overwegende:

- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilandgebieden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat op grond daarvan op korte termijn wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk is voorzien en invoering van Nederlandse wetgeving, waardoor Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlandse staatsbestel;
- dat op 22 april 2010 tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als eindresultaat van de onderhandelingen een bestuurlijk akkoord is gesloten over de verdeling van taken en bevoegdheden zoals die zal gelden voor Bonaire als openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat het wenselijk is dat het oordeel van de bevolking van Bonaire wordt gevraagd over de inhoud van het eindresultaat van de onderhandelingen met Nederland;

- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

Gelet op:

- het op 12 juni 2009 gesloten coalitieakkoord 'Akuerdo di Passangraham'
- het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011;
- de op 31 mei 2010 door de eilandsraad na hoofdelijke stemming unaniem aangenomen motie waarin de wenselijkheid wordt uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire vóór 1 oktober 2010;
- artikel 1 juncto artikel 24 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39);

BESLUIT:

vast te stellen de volgende eilandsverordening:

Artikel 1.

Er vindt op vrijdag 3 september 2010 een referendum plaats over het onderhandelingsresultaat voor de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire.

Artikel 2.

1. Kiesgerechtigd bij het referendum zijn degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen van het eilandgebied Bonaire zijn, mits zij Nederlander zijn en op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.
2. Eveneens kiesgerechtigd zijn degenen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaar onafgebroken ingezetene van het eilandgebied Bonaire zijn, op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt en beschikken over een geldige verblijfstitel.

Artikel 3.

1. In het referendum worden aan de kiesgerechtigden twee opties in de Papiamentse onderscheidenlijk de Nederlandse taal voorgelegd, die als volgt luiden:
Mi ta di akuerdo ku kontenido l resultado final di e negosashonnan relashoná ku futuro struktura estatal pa Boneiru:
A. Si
B. No

Ik ben het eens met inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire:

- A. Ja
- B. Nee

2. Bij de stemming mag de kiesgerechtigde zich slechts in één taal en voor één optie uitspreken.

Artikel 4.

1. Indien een meerderheid van tenminste vijftig procent van de kiesgerechtigden geldig een stem heeft uitgebracht, wordt bij eilandsraadbesluit de uitkomst van het referendum vastgesteld in overeenstemming met de door de kiesgerechtigden in meerderheid gekozen optie.
2. Blanco stemmen worden gerekend als geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 5.

1. Er is een Referendumcommissie Bonaire 2010.
2. De commissie is belast met de organisatie en coördinatie van het referendum, waaronder de uitvoering van een onafhankelijke en objectieve voorlichtingscampagne, het toezicht op de stemming behoudens de bevoegdheid van het Hoofdstembureau en het beheer van de aan de commissie ter beschikking gestelde middelen.
3. De leden, waaronder de voorzitter, de secretaris en de penningmeester, worden door het Bestuurscollege benoemd.
4. Aan de commissie worden de voor de uitvoering van haar taken noodzakelijke personele en financiële middelen ter beschikking gesteld.
5. De commissie brengt aan de Eilandsraad verslag uit van haar werkzaamheden.

Artikel 6.

1. De commissie stelt in overleg met de voorzitter van het Hoofdstembureau de opmaak en de uitvoering van de stembiljetten vast.
2. Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen doet over de voortgang van de voorbereidingen wekelijks verslag aan de commissie.

Artikel 7.

De artikelen 1 sub a en b, 2, 4, 5 tot en met 14 m.u.v. lid 9 sub a tot en met d, 33 tot en met 107, 119 tot en met 121 en 144 tot en met 154 van het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van op kandidaten voor het lidmaatschap van de Eilandsraad, gestemd wordt op opties voor het referendum.

Artikel 8.

Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging en kan worden aangehaald als "Eilandsverordening referendum Bonaire 2010".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 juni 2010

De Voorzitter,

De Secretaris,

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van juni 2010, no. []
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemeen deel

Het referendum wordt gehouden in het kader van de bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten na het in 2004 gehouden referendum in het kader van het de bevolking toekomstige internationale erkende recht op zelfbeschikking en betreft de overeengekomen uitwerking van de toen door de bevolking van Bonaire gekozen optie: een directe band met Nederland. In die akkoorden is er, in het daarover gevoerde overleg en de inmiddels begonnen bestuurlijke implementatie ervan, voor gekozen Bonaire deel te laten uitmaken van de Nederlandse rechtsorde als een openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse grondwet.

Die keuze en de begonnen implementatie maken deel uit van een meer omvattende herschikking van de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk als geheel. Daardoor wordt de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht door de bevolking van Bonaire, van wier instemming naar maatstaven van internationaal recht de opnemng van Bonaire in de Nederlandse rechtsorde afhankelijk is, gecompliceerd.

Niettemin is het wenselijk dat de bevolking zich uitspreekt over de tussen Bonaire en Nederland gesloten bestuurlijke akkoorden, waardoor nadere invulling kan worden gegeven aan de beoogde status die Bonaire als openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde zal hebben.

Bij een afwijzende uitkomst zal heronderhandeld kunnen worden.

Op grond van artikel 1, juncto artikel 24, van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39) behoort de bevoegdheid tot het uitschrijven en regelen van een referendum tot de bevoegdheid van de Eilandsraad. Het referendum bestaat uit drie onderdelen: de voorlichting, het stemmen en de beraadslaging en besluitvorming door de Eilandsraad over de uitslag van het

referendum. De verordening bevat de voor die onderdelen noodzakelijke bepalingen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

De datum voor de stemming over de opties is afhankelijk van de tijd die na de inwerkingtreding van de Eilandsverordening nodig is voor het voeren van een voldoende voorlichtingscampagne. De duur van een informatiecampagne is bij voorkeur zes tot acht weken. In verband daarmee en gelet op het voornemen om op 9 september 2010 de slot-Ronde Tafel Conferentie van het Koninkrijk voor de afronding van het lopende staatkundige traject te houden, is de datum van de stemming bepaald op 3 september 2010.

Artikel 2

Voor de bepaling van de kring van kiesgerechtigden is primair aansluiting gezocht bij het Kiesreglement voor de verkiezing van de leden van de Eilandsraad. Daarnaast hebben ingezetenen van niet-Nederlandse nationaliteit kiesrecht indien zij tenminste vijf jaren voorafgaand aan de sluiting van het kiesregister onafgebroken in Bonaire woonachtig waren. Het kiesrecht is voorts, evenals bij het referendum van 2004, uitgebreid met zestien- en zeventienjarigen.

Artikel 3

De vraagstelling van het referendum is bepaald door de thans geldende bestuurlijke omstandigheden in het Koninkrijk en houdt rekening met de overwegingen van het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011.

Artikel 4

In dit artikel worden de rechtsgevolgen van de uitslag van het referendum geregeld. Daarbij is van belang dat het staatsrecht in engere zin van het Koninkrijk geen referenda kent. De uitkomst van een referendum dient daarom te worden vastgesteld in een eilandsbesluit. Voorwaarde daarvoor is een minimale deelname aan het referendum van tenminste 50% van de kiezers. Voor het bepalen van het aantal uitgebrachte stemmen gelden blanco stemmen als geldige stemmen.

Artikel 5

Het ontwerp regelt de bevoegdheid van het Bestuurscollege tot de benoeming van de leden van een bij de verordening in het leven geroepen Referendumcommissie. Het Bestuurscollege keurt de begroting voor de werkzaamheden van de commissie goed en stelt de middelen ter beschikking van de commissie, die over het beheer daarvan na afloop van hun werkzaamheden rekening en verantwoording aflegt aan het Bestuurscollege. De

taken en bevoegdheden, met inbegrip van het beheer van de aan de commissie ter beschikking te stellen geldelijke en andere middelen, worden geregeld in de verordening. De taken van de commissie worden door haar uitgeoefend in onafhankelijkheid van het Bestuurscollege. De commissie doet na afloop van het referendum verslag van al haar handelen aan de Eilandsraad.

De Referendumcommissie eerbiedigt de bevoegdheden van het Hoofdstembureau. Het Hoofdstembureau faciliteert de leden van de commissie bij het door de commissie te oefenen toezicht op de stemming.

Artikel 6

De vaststelling van de opmaak en uitvoering van de stembiljetten wordt overgelaten aan de politiek onafhankelijke Referendumcommissie, die daartoe overleg voert met de voorzitter van het Hoofdstembureau.

Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen informeert de commissie periodiek over de voortgang van de voorbereidingen voor de stemming.

Artikel 7

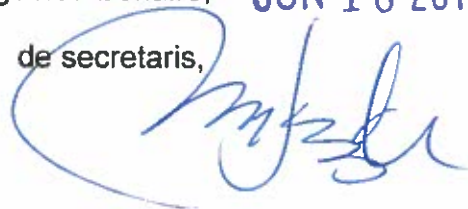
Het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) wordt, behoudens enige uitzonderingen vermeld in dit artikel, van toepassing verklaard op het referendum.

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire, JUN 18 2010

De gezaghebber,

de secretaris,

**EILANDSRAAD VAN HET
EILANDGEBIED BONAIRE**

**Eilandsverordening houdende bepalingen
Betreffende een te houden referendum over
De staatkundige toekomst van het
eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).**

2010

VOORLOPIGE TEVENS EINDVERSLAG

No. 4

Bij behandeling van dit onderwerp zijn als adviseurs aanwezig het hoofd JAZ dhr. B. Nijland en dhr. D. Boersema. De voorzitter geeft het woord aan adviseur Boersema.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat het vorenliggende ontwerp verordening referendum het resultaat is van veel politiek overleg waarbij hij verwijst naar het gedeelte 'gelet op' van het ontwerp. Verder brengt hij naar voren dat gezien het vorenstaande het probleem was of het nog mogelijk is een referendum te houden over de zelfbeschikking gezien de blokkade die terecht of onterecht opgeworpen was tegen het vorige ontwerp. Nederland zegt dat Bonaire de zelfbeschikkingsrecht heeft en zal houden en de enige uitwerking hiervan is dat Bonaire uit het Koninkrijk stapt. Bonaire daarentegen is van mening dat een referendum mogelijk moet zijn waarbij allerlei vormen van associatie ter sprake kunnen komen. De oplossing die in dit ontwerp gevonden is dat de problematiek over de aard van het referendum uitgesteld is tot later. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat bijvoorbeeld als er 'ja' wordt gekozen aangaande de gesloten akkoorden er niks aan de hand is, en als er 'nee' wordt gekozen, dit een onderwerp zal zijn van nader overleg die langdurig kunnen zijn. Het recht van Bonaire over zelfbeschikking behalve integratie en onafhankelijkheid wordt als zodanig op de lange baan geschoven. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat de akkoorden, de laatste van 22 april 2010 aan de bevolking wordt voorgelegd en dat bij 'ja' er geen probleem is maar bij een 'nee' die van 22 april 2010 weer heronderhandeld moet worden. Nederland is reeds laten weten dat er niet meer in zit wat er nu uitgehaald is. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat het ontwerp rekening heeft gehouden met de wensen van de Gouverneur in die zin dat er geen beperkingen zijn van het kiesrecht, waarbij uitbreiding van de kieswet

heeft plaatsgevonden naar 16- en 17 jarigen. Als laatste brengt adviseur Boersema naar voren dat het ontwerp verder handelt over wat nodig is voor het organiseren van een referendum onder andere het instellen van een referendumcommissie en de ter beschikking stellen van een begroting hiervoor.

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Dortalina.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat zijn fractie van mening is dat niet de inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen van april j.l. voorgelegd dient te worden maar de inhoud en eindresultaat van alle onderhandelingen. Hij is van mening dat pas over 5 jaar bij een eventuele evaluatie er sprake zal zijn van een eindresultaat. Ter zake verwijst hij naar de memorie van toelichting waarbij er wel sprake is van bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten.

Dhr. Abraham verwijst naar de aangenomen motie van 31 mei 2010 van de eilandsraad waarbij de verordening hier een uitwerking van is. Verder informeert hij naar de organisatie van de uitvoering van het referendum en gezien de aard van het referendum, of de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de aard van het referendum nu anders is dan die van januari waarin het zelfbeschikkingsrecht ter sprake kwam en de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is conform het internationale recht. Dit referendum is een politieke-bestuurlijke referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht alleen zijdelings een rol speelt en gezien de kosten voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties dient men zich af te vragen of dit wel noodzakelijk is. De referendumcommissie zal wel naar streven dat dezelfde maatstaven worden gehanteerd als bij een referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht wordt uitgeoefend. Verder brengt adviseur Boersema naar voren dat het verstandig is dat de commissie zelf de benodigde informatie verstrekt aan de bevolking.

Dhr. Nicolaas wenst te weten of de Verenigde Naties aanwezig was bij het Curaçaose referendum van 2009 en welke type referendum er gehouden is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de Verenigde Naties inderdaad aanwezig was op Curaçao en dit een bestuurlijke referendum was waar zij niet aanwezig hoefden te zijn. Echter gezien de complexiteit van het geheel en de discussies die hieraan voorging, de optie die is voorgelegd buiten was wat in het voorafgaande referendum is voorgelegd. Daarom is er geopteerd voor de aanwezigheid van de

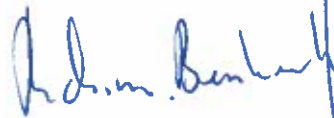
Verenigde Naties omdat grote delen van de bevolking van mening was dat van het zelfbeschikkingsrecht gebruik werd gemaakt.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat de motie van 31 mei 2010 inderdaad sprake is van eindresultaat van de onderhandelingen en zodanig in het ontwerp verwerkt, maar dat zijn fractie van mening is dat het eindresultaat van alle onderhandelingen aan de bevolking voorgelegd dient te worden.

De voorzitter acht het onderwerp als voldoende behandeld en stelt de vergadering voor dit door te verwijzen naar de openbare vergadering.

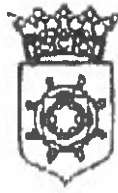
Kralendijk, 22 juni 2010.

De voorzitter,

R.Ch.M. Beukenboom

EILANDGEBIED

BONAIRE

Aan: de eilandsraadleden van het
eilandgebied Bonaire

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 3000 8061

Onderwerp:

Ontwerp-eilandsverordening
Referendum Bonaire 2010

Kalendijk, JUN 18 2010

Geachte eilandsraadleden,

In vervolg op de eilandsraadvergadering van 31 mei 2010, waarin door uw raad in een unaniem aangenomen motie, de wenselijkheid werd uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire voor 1 oktober 2010, zenden wij u hierbij de ontwerp-eilandsverordening referendum Bonaire 2010

De ontwerp-eilandsverordening bevat de gebruikelijke bepalingen voor een te houden referendum, zoals de datum waarop het referendum wordt gehouden, wie mag deelnemen en de vraagstelling die aan de bevolking wordt voorgelegd. Tevens worden de taken van de in te stellen referendumcommissie die met de organisatie wordt belast in de verordening vermeld

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber

de eilandsecretaris

Bilagen:
Cc: JAZ

Verzocht bij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden
Postadres: Plaza Reina Wilhelmina I, Kalendijk Bonaire, N.A. Telefoon (599-7) 5330. Telefax (599-7) 8116

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van Juni 2010, no.
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010)

2010

AANBIEDING

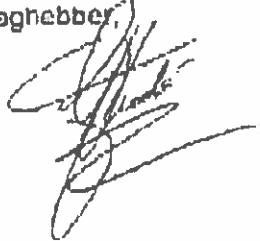
No. 1

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire biedt de
eilandsraad ter goedkeuring aan een ontwerp-eilandsverordening
houdende bepalingen betreffende een op 3 september 2010 te
houden referendum over de staatkundige toekomst van het
eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire
2010).

Kralendijk,

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de secretaris,

-7 JULI 2010

Aan: de eilandsraadleden van het
eilandgebied Bonaire

Uw brief/kenmerk

Ons nr. 30008061

Onderwerp:

Ontwerp-eilandsverordening
Referendum Bonaire 2010

Kralendijk, JUN 18 2010

Geachte eilandsraadleden,

In vervolg op de eilandsraadvergadering van 31 mei 2010, waarin door uw raad in een unaniem aangenomen motie, de wenselijkheid werd uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire voor 1 oktober 2010, zenden wij u hierbij de ontwerp-eilandsverordening referendum Bonaire 2010

De ontwerp-eilandsverordening bevat de gebruikelijke bepalingen voor een te houden referendum, zoals de datum waarop het referendum wordt gehouden, wie mag deelnemen en de vraagstelling die aan de bevolking wordt voorgelegd. Tevens worden de taken van de in te stellen referendumcommissie die met de organisatie wordt belast in de verordening vermeld.

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de eilandsecretaris

Bijlagen:

Cc.: JAZ

Verzucht hij beantwoording van deze brief datum, nummer en onderwerp te vermelden.
Postadres: Plaza Reina Wilhelmina I, Kralendijk, Bonaire, N.A. Telefoon: (599-7) 5330. Telefax: (599-7) 8-116

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van juni 2010, no.
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010)

2010

AANBIEDING

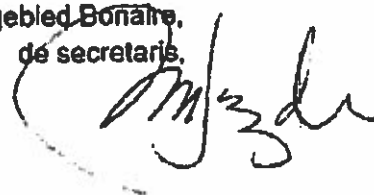
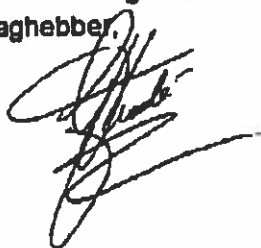
No. 1

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire biedt de eilandsraad ter goedkeuring aan een ontwerp-eilandsverordening houdende bepalingen betreffende een op 3 september 2010 te houden referendum over de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire 2010).

Kralendijk,

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber.

de secretaris.

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van juni 2010, no.
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

AANBIEDING

No. 1

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire biedt de
eilandsraad ter goedkeuring aan een ontwerp-eilandsverordening
houdende bepalingen betreffende een op 3 september 2010 te
houden referendum over de staatkundige toekomst van het
eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire
2010).

Kralendijk, JUN 18 2010

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire,
de gezaghebber,

de secretaris,

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van 25 juni 2010, no. 6
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

ONTWERP

No. 2

DE EILANDSRAAD VAN HET EILANDGEBIED BONAIRE;

Overwegende:

- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilandgebieden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat op grond daarvan op korte termijn wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk is voorzien en invoering van Nederlandse wetgeving, waardoor Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlandse staatsbestel;
- dat op 22 april 2010 tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als eindresultaat van de onderhandelingen een bestuurlijk akkoord is gesloten over de verdeling van taken en bevoegdheden zoals die zal gelden voor Bonaire als openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat het wenselijk is dat het oordeel van de bevolking van Bonaire wordt gevraagd over de inhoud van het eindresultaat van de onderhandelingen met Nederland;

- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

Gelet op:

- het op 12 juni 2009 gesloten coalitieakkoord 'Akuerdo di Passangraham'
- het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011;
- de op 31 mei 2010 door de eilandsraad na hoofdelijke stemming unaniem aangenomen motie waarin de wenselijkheid wordt uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire vóór 1 oktober 2010;
- artikel 1 juncto artikel 24 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39);

BESLUIT:

vast te stellen de volgende eilandsverordening:

Artikel 1.

Er vindt op vrijdag 3 september 2010 een referendum plaats over het onderhandelingsresultaat voor de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire.

Artikel 2.

1. Kiesgerechtigd bij het referendum zijn degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen van het eilandgebied Bonaire zijn, mits zij Nederlander zijn en op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.
2. Eveneens kiesgerechtigd zijn degenen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaar onafgebroken ingezetene van het eilandgebied Bonaire zijn, op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt en beschikken over een geldige verblijfstitel.

Artikel 3.

1. In het referendum worden aan de kiesgerechtigden twee opties in de Papiamentse onderscheidenlijk de Nederlandse taal voorgelegd, die als volgt luiden:
Mi ta di akuerdo ku kontenido i resultado final di e negosashonnan relashoná ku futuro struktura estatal pa Boneiru:
A. Si
B. No

Ik ben het eens met inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire:

- A. Ja
- B. Nee

2. Bij de stemming mag de kiesgerechtigde zich slechts in één taal en voor één optie uitspreken.

Artikel 4.

1. Indien een meerderheid van tenminste vijftig procent van de kiesgerechtigden geldig een stem heeft uitgebracht, wordt bij eilandsraadbesluit de uitkomst van het referendum vastgesteld in overeenstemming met de door de kiesgerechtigden in meerderheid gekozen optie.
2. Blanco stemmen worden gerekend als geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 5.

1. Er is een Referendumcommissie Bonaire 2010.
2. De commissie is belast met de organisatie en coördinatie van het referendum, waaronder de uitvoering van een onafhankelijke en objectieve voorlichtingscampagne, het toezicht op de stemming behoudens de bevoegdheid van het Hoofdstembureau en het beheer van de aan de commissie ter beschikking gestelde middelen.
3. De leden, waaronder de voorzitter, de secretaris en de penningmeester, worden door het Bestuurscollege benoemd.
4. Aan de commissie worden de voor de uitvoering van haar taken noodzakelijke personele en financiële middelen ter beschikking gesteld.
5. De commissie brengt aan de Eilandsraad verslag uit van haar werkzaamheden.

Artikel 6.

1. De commissie stelt in overleg met de voorzitter van het Hoofdstembureau de opmaak en de uitvoering van de stembiljetten vast.
2. Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen doet over de voortgang van de voorbereidingen wekelijks verslag aan de commissie.

Artikel 7.

De artikelen 1 sub a en b, 2, 4, 5 tot en met 14 m.u.v. lid 9 sub a tot en met d, 33 tot en met 107, 119 tot en met 121 en 144 tot en met 154 van het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van op kandidaten voor het lidmaatschap van de Eilandsraad, gestemd wordt op opties voor het referendum.

Artikel 8.

Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging en kan worden aangehaald als "Eilandsverordening referendum Bonaire 2010".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 25 juni 2010

De Voorzitter,

De Secretaris,

**Eilandsraad van het
Eilandgebied Bonaire**

EILANDSVERORDENING van juni 2010, no. []
houdende bepalingen betreffende een te houden
referendum over de staatkundige toekomst van het
Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).

2010

MEMORIE VAN TOELICHTING

No. 3

Algemeen deel

Het referendum wordt gehouden in het kader van de bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten na het in 2004 gehouden referendum in het kader van het de bevolking toekomstige internationale erkende recht op zelfbeschikking en betreft de overeengekomen uitwerking van de toen door de bevolking van Bonaire gekozen optie: een directe band met Nederland. In die akkoorden is er, in het daarover gevoerde overleg en de inmiddels begonnen bestuurlijke implementatie ervan, voor gekozen Bonaire deel te laten uitmaken van de Nederlandse rechtsorde als een openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse grondwet.

Die keuze en de begonnen implementatie maken deel uit van een meer omvattende herschikking van de staatkundige verhoudingen binnen het Koninkrijk als geheel. Daardoor wordt de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht door de bevolking van Bonaire, van wier instemming naar maatstaven van internationaal recht de opnemng van Bonaire in de Nederlandse rechtsorde afhankelijk is, gecompliceerd.

Niettemin is het wenselijk dat de bevolking zich uitspreekt over de tussen Bonaire en Nederland gesloten bestuurlijke akkoorden, waardoor nadere invulling kan worden gegeven aan de beoogde status die Bonaire als openbaar lichaam binnen de Nederlandse rechtsorde zal hebben.

Bij een afwijzende uitkomst zal heronderhandeld kunnen worden.

Op grond van artikel 1, juncto artikel 24, van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39) behoort de bevoegdheid tot het uitschrijven en regelen van een referendum tot de bevoegdheid van de Eilandsraad. Het referendum bestaat uit drie onderdelen: de voorlichting, het stemmen en de beraadslaging en besluitvorming door de Eilandsraad over de uitslag van het

referendum. De verordening bevat de voor die onderdelen noodzakelijke bepalingen.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

De datum voor de stemming over de opties is afhankelijk van de tijd die na de inwerkingtreding van de Eilandsverordening nodig is voor het voeren van een voldoende voorlichtingscampagne. De duur van een informatiecampagne is bij voorkeur zes tot acht weken. In verband daarmee en gelet op het voornemen om op 9 september 2010 de slot-Ronde Tafel Conferentie van het Koninkrijk voor de afronding van het lopende staatkundige traject te houden, is de datum van de stemming bepaald op 3 september 2010.

Artikel 2

Voor de bepaling van de kring van kiesgerechtigden is primair aansluiting gezocht bij het Kiesreglement voor de verkiezing van de leden van de Eilandsraad. Daarnaast hebben ingezetenen van niet-Nederlandse nationaliteit kiesrecht indien zij tenminste vijf jaren voorafgaand aan de sluiting van het kiesregister onafgebroken in Bonaire woonachtig waren. Het kiesrecht is voorts, evenals bij het referendum van 2004, uitgebreid met zestien- en zeventienjarigen.

Artikel 3

De vraagstelling van het referendum is bepaald door de thans geldende bestuurlijke omstandigheden in het Koninkrijk en houdt rekening met de overwegingen van het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011.

Artikel 4

In dit artikel worden de rechtsgevolgen van de uitslag van het referendum geregeld. Daarbij is van belang dat het staatsrecht in engere zin van het Koninkrijk geen referenda kent. De uitkomst van een referendum dient daarom te worden vastgesteld in een eilandsbesluit. Voorwaarde daarvoor is een minimale deelname aan het referendum van tenminste 50% van de kiezers. Voor het bepalen van het aantal uitgebrachte stemmen gelden blanco stemmen als geldige stemmen.

Artikel 5

Het ontwerp regelt de bevoegdheid van het Bestuurscollege tot de benoeming van de leden van een bij de verordening in het leven geroepen Referendumcommissie. Het Bestuurscollege keurt de begroting voor de werkzaamheden van de commissie goed en stelt de middelen ter beschikking van de commissie, die over het beheer daarvan na afloop van hun werkzaamheden rekening en verantwoording aflegt aan het Bestuurscollege. De

taken en bevoegdheden, met inbegrip van het beheer van de aan de commissie ter beschikking te stellen geldelijke en andere middelen, worden geregeld in de verordening. De taken van de commissie worden door haar uitgeoefend in onafhankelijkheid van het Bestuurscollege. De commissie doet na afloop van het referendum verslag van al haar handelen aan de Eilandsraad.

De Referendumcommissie eerbiedigt de bevoegdheden van het Hoofdstembureau. Het Hoofdstembureau faciliteert de leden van de commissie bij het door de commissie te oefenen toezicht op de stemming.

Artikel 6

De vaststelling van de opmaak en uitvoering van de stembiljetten wordt overgelaten aan de politiek onafhankelijke Referendumcommissie, die daartoe overleg voert met de voorzitter van het Hoofdstembureau.

Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen informeert de commissie periodiek over de voortgang van de voorbereidingen voor de stemming.

Artikel 7

Het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) wordt, behoudens enige uitzonderingen vermeld in dit artikel, van toepassing verklaard op het referendum.

Het bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire, JUN 18, 2010

De gezaghebber,

de secretaris,

**EILANDSRAAD VAN HET
EILANDGEBIED BONAIRE**

**Eilandsverordening houdende bepalingen
Betreffende een te houden referendum over
De staatkundige toekomst van het
eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening
referendum Bonaire 2010).**

2010

VOORLOPIGE TEVENS EINDVERSLAG

No. 4

Bij behandeling van dit onderwerp zijn als adviseurs aanwezig het hoofd JAZ dhr. B. Nijland en dhr. D. Boersema. De voorzitter geeft het woord aan adviseur Boersema.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat het vorenliggende ontwerp verordening referendum het resultaat is van veel politiek overleg waarbij hij verwijst naar het gedeelte 'gelet op' van het ontwerp. Verder brengt hij naar voren dat gezien het vorenstaande het probleem was of het nog mogelijk is een referendum te houden over de zelfbeschikking gezien de blokkade die terecht of onterecht opgeworpen was tegen het vorige ontwerp. Nederland zegt dat Bonaire de zelfbeschikkingsrecht heeft en zal houden en de enige uitwerking hiervan is dat Bonaire uit het Koninkrijk stapt. Bonaire daarentegen is van mening dat een referendum mogelijk moet zijn waarbij allerlei vormen van associatie ter sprake kunnen komen. De oplossing die in dit ontwerp gevonden is dat de problematiek over de aard van het referendum uitgesteld is tot later. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat bijvoorbeeld als er 'ja' wordt gekozen aangaande de gesloten akkoorden er niks aan de hand is, en als er 'nee' wordt gekozen, dit een onderwerp zal zijn van nader overleg die langdurig kunnen zijn. Het recht van Bonaire over zelfbeschikking behalve integratie en onafhankelijkheid wordt als zodanig op de lange baan geschoven. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat de akkoorden, de laatste van 22 april 2010 aan de bevolking wordt voorgelegd en dat bij 'ja' er geen probleem is maar bij een 'nee' die van 22 april 2010 weer heronderhandeld moet worden. Nederland is reeds laten weten dat er niet meer in zit wat er nu uitgehaald is. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat het ontwerp rekening heeft gehouden met de wensen van de Gouverneur in die zin dat er geen beperkingen zijn van het kiesrecht, waarbij uitbreiding van de kieswet

heeft plaatsgevonden naar 16- en 17 jarigen. Als laatste brengt adviseur Boersema naar voren dat het ontwerp verder handelt over wat nodig is voor het organiseren van een referendum onder andere het instellen van een referendumcommissie en de ter beschikking stellen van een begroting hiervoor.

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Dortalina.

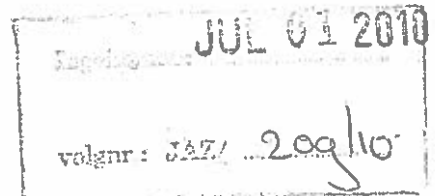
Dhr. Dortalina brengt naar voren dat zijn fractie van mening is dat niet de inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen van april j.l. voorgelegd dient te worden maar de inhoud en eindresultaat van alle onderhandelingen. Hij is van mening dat pas over 5 jaar bij een eventuele evaluatie er sprake zal zijn van een eindresultaat. Ter zake verwijst hij naar de memorie van toelichting waarbij er wel sprake is van bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten.

Dhr. Abraham verwijst naar de aangenomen motie van 31 mei 2010 van de eilandsraad waarbij de verordening hier een uitwerking van is. Verder informeert hij naar de organisatie van de uitvoering van het referendum en gezien de aard van het referendum, of de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de aard van het referendum nu anders is dan die van januari waarin het zelfbeschikkingsrecht ter sprake kwam en de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is conform het internationale recht. Dit referendum is een politieke-bestuurlijke referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht alleen zijdelings een rol speelt en gezien de kosten voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties dient men zich af te vragen of dit wel noodzakelijk is. De referendumcommissie zal wel naar streven dat dezelfde maatstaven worden gehanteerd als bij een referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht wordt uitgeoefend. Verder brengt adviseur Boersema naar voren dat het verstandig is dat de commissie zelf de benodigde informatie verstrekt aan de bevolking.

Dhr. Nicolaas wenst te weten of de Verenigde Naties aanwezig was bij het Curaçaose referendum van 2009 en welke type referendum er gehouden is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de Verenigde Naties inderdaad aanwezig was op Curaçao en dit een bestuurlijke referendum was waar zij niet aanwezig hoefden te zijn. Echter gezien de complexiteit van het geheel en de discussies die hieraan voorging, de optie die is voorgelegd buiten was wat in het voorafgaande referendum is voorgelegd. Daarom is er geopteerd voor de aanwezigheid van de

***** CC-verg. 21.06.'10 *****

AGENDAPUNT : 4.

ONDERWERP : Goedkeuring ontwerp Referendum verordening Bonaire 2010.

ARCHIEFNR. : 30008941

TOELICHTING: Bij behandeling van dit onderwerp zijn als adviseurs aanwezig het hoofd JAZ dhr. B. Nijland en dhr. D. Boersema. De voorzitter geeft het woord aan adviseur Boersema.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat het vorenliggende ontwerp verordening referendum het resultaat is van veel politiek overleg waarbij hij verwijst naar het gedeelte 'gelet op' van het ontwerp. Verder brengt hij naar voren dat gezien het vorenstaande het probleem was of het nog mogelijk is een referendum te houden over de zelfbeschikking gezien de blokkade die terecht of onterecht opgeworpen was tegen het vorige ontwerp. Nederland zegt dat Bonaire de zelfbeschikkingsrecht heeft en zal houden en de enige uitwerking hiervan is dat Bonaire uit het Koninkrijk stapt. Bonaire daarentegen is van mening dat een referendum mogelijk moet zijn waarbij allerlei vormen van associatie ter sprake kunnen komen. De oplossing die in dit ontwerp gevonden is dat de problematiek over de aard van het referendum uitgesteld is tot later. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat bijvoorbeeld als er 'ja' wordt gekozen aangaande de gesloten akkoorden er niks aan de hand is, en als er 'nee' wordt gekozen, dit een onderwerp zal zijn van nader overleg die langdurig kunnen zijn. Het recht van Bonaire over zelfbeschikking behalve integratie en onafhankelijkheid wordt als zodanig op de lange baan geschoven. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat de akkoorden, de laatste van 22 april 2010 aan de bevolking wordt voorgelegd en dat bij 'ja' er geen probleem is maar bij een 'nee' die van 22 april 2010 weer heronderhandeld moet worden. Nederland is reeds laten weten dat er niet meer in zit wat er nu uitgehaald is. Adviseur Boersema brengt verder naar voren dat het ontwerp rekening heeft gehouden met de wensen van de Gouverneur in die zin dat er geen beperkingen zijn van het kiesrecht, waarbij uitbreiding van de kieswet heeft plaatsgevonden naar 16- en 17 jarigen. Als laatste brengt adviseur Boersema naar voren dat het ontwerp verder handelt over wat nodig is voor het organiseren van een referendum onder andere het instellen van een

referendumcommissie en de ter beschikking stellen van een begroting hiervoor.

De voorzitter geeft het woord aan dhr. Dortalina.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat zijn fractie van mening is dat niet de inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen van april j.l. voorgelegd dient te worden maar de inhoud en eindresultaat van alle onderhandelingen. Hij is van mening dat pas over 5 jaar bij een eventuele evaluatie er sprake zal zijn van een eindresultaat. Ter zake verwijst hij naar de memorie van toelichting waarbij er wel sprake is van bestuurlijke akkoorden die binnen het Koninkrijk zijn gesloten.

Dhr. Abraham verwijst naar de aangenomen motie van 31 mei 2010 van de eilandsraad waarbij de verordening hier een uitwerking van is. Verder informeert hij naar de organisatie van de uitvoering van het referendum en gezien de aard van het referendum, of de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de aard van het referendum nu anders is dan die van januari waarin het zelfbeschikkingsrecht ter sprake kwam en de aanwezigheid van de Verenigde Naties noodzakelijk is conform het internationale recht. Dit referendum is een politieke-bestuurlijke referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht alleen zijdelings een rol speelt en gezien de kosten voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties dient men zich af te vragen of dit wel noodzakelijk is. De referendumcommissie zal wel naar streven dat dezelfde maatstaven worden gehanteerd als bij een referendum waarbij het zelfbeschikkingsrecht wordt uitgeoefend. Verder brengt adviseur Boersema naar voren dat het verstandig is dat de commissie zelf de benodigde informatie verstrekt aan de bevolking.

Dhr. Nicolaas wenst te weten of de Verenigde Naties aanwezig was bij het Curaçaose referendum van 2009 en welke type referendum er gehouden is.

Adviseur Boersema brengt naar voren dat de Verenigde Naties inderdaad aanwezig was op Curaçao en dit een bestuurlijke referendum was waar zij niet aanwezig hoefden te zijn. Echter gezien de complexiteit van het geheel en de discussies die hieraan voorging, de optie die is voorgelegd buiten was wat in het

voorafgaande referendum is voorgelegd. Daarom is er geopteerd voor de aanwezigheid van de Verenigde Naties omdat grote delen van de bevolking van mening was dat van het zelfbeschikkingsrecht gebruik werd gemaakt.

Dhr. Dortalina brengt naar voren dat de motie van 31 mei 2010 inderdaad sprake is van eindresultaat van de onderhandelingen en zodanig in het ontwerp verwerkt, maar dat zijn fractie van mening is dat het eindresultaat van alle onderhandelingen aan de bevolking voorgelegd dient te worden.

De voorzitter acht het onderwerp als voldoende behandeld en stelt de vergadering voor dit door te verwijzen naar de openbare vergadering.

BESLUIT: De voorzitter acht dit onderwerp als voldoende behandeld en verwijst het door naar de openbare vergadering.

UITVOERING: Secretaris *shopi van*.

1-7-2010

[Handwritten signature]

23 JUNI 2010

3000 8992

-2 JULI 2010
DE

AFKONDIGINGSBLAD BONAIRE

EILANDSVERORDENING van 25 juni 2010, no. 6 houdende bepalingen betreffende een te houden referendum over de staatkundige toekomst van het Eilandgebied Bonaire (Eilandsverordening referendum Bonaire 2010).

DE EILANDSRAAD VAN HET EILANDGEBIED BONAIRE;

Overwegende:

- dat in het referendum, gehouden op 10 september 2004, de bevolking van Bonaire zich uitgesproken heeft voor een staatkundige status van Bonaire binnen het Koninkrijk der Nederlanden met een rechtstreekse band met Nederland;
- dat tijdens de start-Ronde Tafel Conferentie van 26 november 2005, de delegaties van Nederland, de Nederlandse Antillen, Aruba en de eilandgebieden die thans deel uitmaken van de Nederlandse Antillen, afspraken hebben gemaakt over het beoogde eindperspectief voor de nieuwe staatkundige structuur;
- dat in het kader van het vorenstaande tussen de regering van Nederland en bestuurders van het eilandgebied Bonaire nadere overeenstemming werd bereikt over de invulling van de rechtstreekse band tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als openbaar lichaam in de zin van artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat op grond daarvan op korte termijn wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk is voorzien en invoering van Nederlandse wetgeving, waardoor Bonaire deel zal gaan uitmaken van het Nederlandse staatsbestel;
- dat op 22 april 2010 tussen het eilandgebied Bonaire en Nederland als eindresultaat van de onderhandelingen een bestuurlijk akkoord is gesloten over de verdeling van taken en bevoegdheden zoals die zal gelden voor Bonaire als openbaar lichaam volgens artikel 134 van de Nederlandse Grondwet;
- dat het wenselijk is dat het oordeel van de bevolking van Bonaire wordt gevraagd over de inhoud van het eindresultaat van de onderhandelingen met Nederland;
- dat zulks uitdrukkelijk niet inhoudt dat het recht van zelfbeschikking door deze volksraadpleging is uitgewerkt;

Gelet op:

- het op 12 juni 2009 gesloten coalitieakkoord 'Akuerdo di Passangraham'
- het besluit van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen van 12 februari 2010, nr. HT-10/0011;
- de op 31 mei 2010 door de eilandsraad na hoofdelijke stemming unaniem aangenomen motie waarin de wenselijkheid wordt uitgesproken van het houden van een referendum over de staatkundige toekomst van Bonaire vóór 1 oktober 2010;
- artikel 1 juncto artikel 24 van de Eilandenregeling Nederlandse Antillen (P.B. 1951, no. 39);

HEEFT BESLOTEN

vast te stellen de volgende eilandsverordening:

Artikel 1.

Er vindt op vrijdag 3 september 2010 een referendum plaats over het onderhandelingsresultaat voor de staatkundige toekomst van het eilandgebied Bonaire.

Artikel 2.

1. Kiesgerechtigd bij het referendum zijn degenen, die vijftig dagen voor de datum van het referendum ingezetenen van het eilandgebied Bonaire zijn, mits zij Nederlander zijn en op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt.
2. Eveneens kiesgerechtigd zijn degenen die niet Nederlander zijn, mits zij vijftig dagen voor de datum van het referendum gedurende vijf jaar onafgebroken ingezetene van het eilandgebied Bonaire zijn, op de dag van het referendum de leeftijd van zestien jaar hebben bereikt en beschikken over een geldige verblijfstitel.

Artikel 3.

1. In het referendum worden aan de kiesgerechtigden twee opties in de Papiamentse onderscheidenlijk de Nederlandse taal voorgelegd, die als volgt luiden:
Mi ta di akuerdo ku kontenido I resultado final di e negosashonnan relashoná ku futuro struktura estatal pa Boneiru:
A. Si
B. No

Ik ben het eens met inhoud en eindresultaat van de onderhandelingen inzake de toekomstige staatkundige structuur van Bonaire:

- A. Ja
- B. Nee

2. Bij de stemming mag de kiesgerechtigde zich slechts in één taal en voor één optie uitspreken.

Artikel 4.

1. Indien een meerderheid van tenminste vijftig procent van de kiesgerechtigden geldig een stem heeft uitgebracht, wordt bij eilandsraadbesluit de uitkomst van het referendum vastgesteld in overeenstemming met de door de kiesgerechtigden in meerderheid gekozen optie.
2. Blanco stemmen worden gerekend als geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 5.

1. Er is een Referendumcommissie Bonaire 2010.
2. De commissie is belast met de organisatie en coördinatie van het referendum, waaronder de uitvoering van een onafhankelijke en objectieve voorlichtingscampagne, het toezicht op de stemming behoudens de bevoegdheid van het Hoofdstembureau en het beheer van de aan de commissie ter beschikking gestelde middelen.
3. De leden, waaronder de voorzitter, de secretaris en de penningmeester, worden door het Bestuurscollege benoemd.
4. Aan de commissie worden de voor de uitvoering van haar taken noodzakelijke personele en financiële middelen ter beschikking gesteld.
5. De commissie brengt aan de Eilandsraad verslag uit van haar werkzaamheden.

Artikel 6.

1. De commissie stelt in overleg met de voorzitter van het Hoofdstembureau de opmaak en de uitvoering van de stembiljetten vast.
2. Het Hoofd van de Afdeling Burgerlijke Stand, Bevolkingsregistratie en Verkiezingen doet over de voortgang van de voorbereidingen wekelijks verslag aan de commissie.

Artikel 7.

De artikelen 1 sub a en b, 2, 4, 5 tot en met 14 m.u.v. lid 9 sub a tot en met d, 33 tot en met 107, 119 tot en met 121 en 144 tot en met 154 van het Kiesreglement Eilandsraad Bonaire (P.B. 1973, no. 27) zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van op kandidaten voor het lidmaatschap van de Eilandsraad, gestemd wordt op opties voor het referendum.

Artikel 8.

Deze eilandsverordening treedt in werking met ingang van de dag na die van haar afkondiging en kan worden aangehaald als "Eilandsverordening referendum Bonaire 2010".

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de eilandsraad van het eilandgebied Bonaire van 25 juni 2010.

de gezaghebber,

de secretaris,

Deze eilandsverordening is door mij afgekondigd op **JUL 01 2010**

de gezaghebber,

01/07/2010